

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

178. An in negatione debiti coniugalis detur paruitas materiae? Ex p. 5. tr.
res. 14. p. 442.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Nullum, quia vni defuit consensus verus, nam in tali casu docent sufficere, vt ille renouet consensus abque eo, quod alter, qui verè & legitime consensus, hoc sciat, & iterum de nouo consentiat Sed contrarium docet Pontius de *matrim. lib. 4. cap. 24. num. 3.* Hurtado de *matrim. disp. 3. difficult. 9. num. 33.* & alij; & ita determinasse Clem. VIII. de hoc casu interrogatum à sacra Penitentiaria, testatur Paulus Comitrolus in *respons. moral. lib. 1. quæst. 120.*

RESOL. CLXXVIII.

An in negatione debiti coniugalis detur paruitas materiae? Ex p. 5. tract. 5. Rel. 14.

§. I. **R**espondeo negationem debiti esse peccatum ex genere suo mortale, & contra iustitiam commutatiuam. Ita communiter omnes, & probatur, quia violatio iustitiæ commutatiuæ est ex genere suo mortalis, nisi paruitate materiae, aut alia causa venialis fiat. Dixi esse mortale ex genere suo, quia aliquando potest esse veniale, videlicet ex paruitate materiae, vt si vno frequentiter exigenti, alter raro debitum neget, aut illud ad breue tempus differat: vt si coniux die neget redditurus noctu, nam leuis materia est sæpissimè concedere, semel, aut iterum negare, aut ad modicum tempus differre, quod intelligendum est, si ex aliqua parte cesset incontinentiæ, pollutionis, aut morbi periculum, nam eo imminenti mortale esset negare, aut differre, & ita docet Cornejo in 3. part. D. Thoma tract. 6. de *matrim. disp. 5. dub. 1. quæst. 2.* & alij.

2. RESOL. XIV. pag. 143. in fine resol. addantur hæc: Et præsertim Basilius Pontius de *matrim. lib. 10. cap. 2. num. 5.* Non desinam tamen hic apponere ea, quæ circa præsentem questionem docuit Adamus Tannerus tom. 4. *disp. 8. quæst. 6. dub. 2. num. 16.* vbi sic ait. Quoties seclusa causa iusta negandi debitum, alter coniux, non obstante excusatione, serid instat, & vrget debitum, mortale est negare debitum. Ex quibus colligitur, nec paruitatem quidem materiae tali casu à peccato mortali excusari, etiam si vel semel tantum iuste, ac instanter petenti (esto ex parte petentis interueniat quædam intemperantiæ culpa) debitum negetur. Nimirum, quia vnicus etiam actus coniugalis, non solum tanquam debitum fidei coniugalis, sed etiam vt remedium concupiscentiæ, & proles, seu posteritatis seminarium, grauis materia est. Quare non intelligo quod Sanchez *lib. 9. disp. 2. num. 11* docet, si coniux exigenti neget raro debitum absque periculo incontinentiæ exigentis, non esse mortale negare debitum. v. g. inquit, solet vir petere quater in mense, & petat iterum non erit mortale vxorem ea quinta vice negare, sine periculo incontinentiæ. Leuis enim res censetur semel, vel iterum negare, vt sit culpa lethalis. Sed re vera si seria, & constans sit petitio, nam raro petenti negati non poterit sine peccato mortali; quia respectu tantæ raritatis non potest videri parua materia, etiam vnica debiti negatio. Hucusque Tannerus. Verum sententiam Sanch. quam ipse impugnat, inuenio docere etiam Pet. Ochag. de *sacra. Matr. tr. 5. q. 1. num. 6.* vbi firmat, esse peccatum leue denegare debitum, quando raro denegatur, vt si vir quater solet petere in mense, non est mortale quinta vice debitum in mense denegare. Itaque. Sed quicquid sit de hoc, suadendum est coniugibus, vt faciles se in hac re ostendant, ne sua morositate animum coniugis ad amores illicitos auertant.

RESOL. CLXXIX.

Coniux quando teneatur reddere debitum petenti sub onere peccati mortalis? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 36.

§. I. **S**cio ignatum Confessarium aliquando denegasse absolutionem cuidam nobili heremico, quæ tamen in casu licito negabat aliquando debitum coniugale. Et ideo ad dubium propositum responder Petrus Ochagavia de *Sacram. tr. 5. de matrim. q. 1. n. 6.* Primò non esse peccatum graue denegare debitum in eo casu, quo alter coniux tantum petens debitum precibus & blanditijs; nisi ex necessitudine quis non audeat aliter exigere; patet, quia tunc non vult coniux grauius obligare, imò sepe neque licet. patet. quia hac ratione excusantur ab omni peccato debitores pecuniarij, qui suis creditoribus blanditijs petentibus debita, ea non solunt, licet notant Sotus in 4. *disp. 32. q. vnic. art. 1.* post conclusiones, & Henriquez *lib. 1. cap. 13. num. 70.* in fine. Secundo respondetur esse peccatum leue denegare debitum, quando raro denegatur, vt si vir quater solet petere in mense, non est mortale quinta vice debitum in mense denegare; etiam peccatum leue est diuini non statim, sed post breue tempus soluique debitum, vt si mane exigatur, & reddatur nocte. Tertio respondetur cum Soto, & Henrico *loc. cit.* nullum esse peccatum negare debitum, si nimis crebro, & numerate illud exigatur, secundum illud commune proloquium,

Est modus in rebus, sicut certi denique finit.

Quarto respondetur absque graui peccato denegare posse debitum, quando alter remisit illud petenti, vel rogatus facile desistit à petitione. Et hæc omnia docet Ochagavia *vbi supra*, & aliqua ex his docet etiam Hurtado de *matr. disp. 10. diff. 11.* cum alijs. Dicendum est igitur peccatum graue esse debitum tantum reddere, & cum magna difficultate ei, qui serid petit illud, tum propter discordias, quæ uale solent pullulare, tum propter iniuriam factam alteri conforti eo modo denegando, quod suum est, tum etiam propter periculum incontinentiæ, quod inde potest resultare.

RESOL. CLXXX.

Virum coniux teneatur reddere debitum alteri petenti cum peccato veniali, v. g. quoad situm, &c.? Et notatur, quod vir habens votum castitatis, si petenti, vxor teneatur reddere debitum? Etiamque aduertitur probabile esse non peccatum coniugem reddendo debitum incestuose, qui scilicet peccauit cum ipsius vxoris consanguinea ante dispensationem, quia non cooperatur peccato alterius? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 295. alias 296.

§. I. **M**artin. Bonacina de *matrim. quæst. 4. par. 3.* num. 9. & 10. negatiue responder, docet enim coniugem non debere debitum alteri coniugi, qui petit modo indebito, quoad situm, nisi adit iusta causa, ob quam excusetur à petendo tali modo; nam petit illicitè ex circumstantia actus. 2. Verum ego puto contrarium asserendum esse, cum Sanchez tom. 3. *lib. 9. disp. 16. num. 8.* cui ego addo Basilium Pontium de *matrim. lib. 10. cap. 11. num. 4.* & Fillucium tom. 1. *tract. 10. part. 1. cap. 9. num. 308.* & 328. quia peccatum veniale peccatis sic debetum in hoc casu nascitur ex ipso affectu petentis, & vt